

2015

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ilaqutariinnermut,
Naligiissitaanermut Isu-
maginninnermullu
Naalakkersuisoqarfik

Iliuusissanut Ineriartortit-
sinermullu immik-
koortoqarfik

[SIUNISSAMUT NALU- NAARUSIAQ]

Persuttaasarneq akiorniarlugu Naalakkersuisut 2014-imiit 2017-imut periusissiaata
iliuusissatullu pilersaarutaata killiffia

Imai

Aallaqqaasiut	2
Nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaaviutigisoq, Illernit	3
Qimarnguinni sulisutigut piginnaasatigullu ineriartortitsineq	5
Sulisunik paasisitsiniaaneq: Oqaatigiuk – Persuttaasarneq unitsilli	7
Aappaqarnerit.gl: Ilinniartitsineq paasisitsiniaanerlu (aapparisamik persuttaaneq)	9
Paasisitsiniaaneq: Aappariippugut (aliikkutaatigalutik tv-kkut ilinniutit)	10
Angerlarsimaffinni eqqissiviillionernut taarsiullugu oqaloqatigiitta	12
Timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsitaanera	14
Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat	15
Eqqartuussiveqarneq	17
NGO-t aamma inuiaqatigiinni innuttaasut	20
Aningaasanut tunngatillugu takussutissaq	22

27. marts 2015
Suliap nr. 2014-102335
All.nr. 1917593

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Aallaqqaasiut

Inatsisartut 2013-imi ukiakkut ataatsimiinnermini, Naalakkersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu periusissiaat iliuusissatullu pilersaarutaat ukiuni 2014-imiit 2017-imut piviusunngortinneqartussa, tapersiivigaat.

Anguniagaq tassaavoq, persuttaasarnermik ajornartorsiuteqarnerup suliniutini tamani inuiaqatigiinni atugarissaalersitsinissamik, peqqissuunissamik inuuniarnermilu akuutitsinissamik aqqissuussanut ilanngullugu eqqarsaatigineqartarnissaa. Iliuusissatut pilersaarummi suliniutissat anguniakkanut atuuttussanut sisamanut sammitinneqarput:

- Persuttaasarnermik eqqugaasut pitsaannerusumik ikorfartorneqarlutillu siunner-sorneqartassapput .
- Persuttaajuarneq kipitinneqassaaq - ilaatigut persuttaasartunut katsorsarneqarnissamik neqeroorutinik pilersitsinikkut .
- Susassaqarfiit akimorlugit persuttaasarnermut tunngatillugu suliat suleqatigiissutigneqarnerat ineriartortinneqassaaq .
- Persuttaasarnermik ajornartorsiuteqarneq pillugu ilisimasat paasissutissiisarnerlu annertusarneqassapput.

Persuttaanermik akiuniarluni periusissanut iliuusissanullu pilersaarummi qupp. 25-mi naliliinermut immikkoortumi allassimavoq atuuttussanngortitsinerup nalaani killiffik angusallu pillugit Naalakkersuisunut suliani siuariartorneq pillugu ukiukkaartumik nalunaarusiortoqartassasoq.

Nalunaarummi tassani takuneqarsinnaapput suliat ingerlasut naammassisimasallu iliuusissatut pilersaarut tunngavigalugu iliuuseqarnerit kiisalu angusani pingaarnersiulluni allaaserinninnerit.

'Persuttaasarneq akiorniarlugu periusissaaq iliuusissatullu pilersaarut 2014-2017' programmuvoq 31-nik suliniuteqarfissalik, immikkoortillugit aallartinneqanngikkunik ass. isumaginnittoqarfiup iluani pikkorissarnernik ingerlatsinernut, pinaveersaartitsinernut il.il. suliniuteqarnernut ingerlareersunut ilanngutsinneqartussat.

Atuuttussanngortinneqarnerani sulisunik immikkoortitsinissaaq aallaavigalugu, suliassamut tassunga aqqissuussineq pisariitsoq pilersinneqarpoq (ataqatigiissaarisutut suleqatigiit), aqutsineq kinguneqarluartoq eqaatsorlu siunertaralugu aalajangiiffiusartussat amerlassusaannik killiliiffiusoq.

Ataqatigiissaarisutut suleqatigiit pilersaarusiortassavaat iliuusissat qaqugu qanorlu aallartinneqassanersut. Iliuuseqarnissanut tamakkununga pisuni arlalinni Aningaasanut inatsimmut qinnuteqarnissaaq/nuutsitsisoqarnissaa pisariaqartinneqartarsinnaavoq, eqqartueqatigiittoqartarsinnaalluni isumaqatigiissusiorlunilu kiisalu taamatut suliallit avataaneersut suleqatigalugit, soorlu qallunaat qitiusumik aqutsisoqarfiannik, iliuusissanut ataqatigiissaarisooqartassaaq.

Naalakkersuisooqarfiit suliamut attuumassuteqartut akimorlugit politikikkut allaffissornikkullu aqutsisut iliuusissanut pilersaarutip atuuttussanngortinneqarnissaanut tapersersuinissaat pingaaruteqarpoq.

Nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaaviutigisoq, Illernit

Suliniuteqarfiusussa: 1, 3, 4

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 6, 24, 28, 30

Siunertaa

Qimarnguik katsorsaaviutigisoq Illernit 'Inersimasunut paaqqinniffiit immikkut siunertallit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 28. april 1988-imeersoq' naapertorlugu pilersinneqarpoq. Illernit persuttaajuarnermik kipititsinissamik suliniuteqarnermut nukitsorsarfiuvoq qanigilluinnakkanillu persuttaasarnermik pinaveersaartitsiffiilluni. Illernit siunertaraat arnanik persuttagaasimasunik meeraannillu FN-ip Meeqqanut isumaqatigiissutaani aalajangersakkat naapertorlugit ilaqutariittut sinaakkutini toqqissisi-

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup 2013/2014-imi nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaaviutigisoq Illernit pilersaarusiorgulugu pilersippaa. Qimarnguiutugaluni katsorsaavik Qeqertarsuarmiittoq 1. august 2014 ammarpoq.

Illernit ineriartortinneqarpoq 'Qimarnguiit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 18, 8. december 2004-meersumi § 1 imm. 2 tunngavigalugu, tassani allasimalluni qimarnguimmiinnerup nalaani siunnersorneqarneq, isumassorneqarneq allatullu ikiorserneqarneq neqeroorutigineqarsinnaasoq.

Illernit – arnanut persuttagaasimasunut meeraannullu ilinniarsimasunit katsorsarneqarnissamik neqeroorut

Illernit arnanik persuttagaasimasunik meeraannillu ukioq ataaseq angullugu sivilissusilimmik ilinniarsimasunit katsorsarneqarneq tapersorsorneqarnerlu neqeroorutigisinnavaat. Neqeroorut arnanut persuttagaasimasunut, ullumikkut neqeroorutitut atuuttunut peqataasinnaangitsunut iluaqutissarsiffignissinnaangitsunullu sammivoq. Arnaq persuttaasartumiit avissaartinneqarluni tapersorsorneqarnissaminut, ilitsersorneqarnissaminut katsorsarneqarnissaminullu Illinermi periarfissaqalissaaq.

Anaanap meeqqallu katsorsarneqarnissaannut pilersaarut

Illinermi meeqqap atugarissaarnissaa ineriartornissaalu aamma isiginiarneqarput. Taamaammat anaanamik meeqqamillu katsorsaanissamat sullissivik pilersaarusiaqarpoq. Pilersaarummi malitseqartitsinissaaq aamma ilaavoq. Meeraq Illinermiitsillugu atuarnissaaq pillugu Qeqertarsuarmi atuarfik suleqatigineqassaaq.

Illernit ilaqutariit sisamakkaarlugit tigusunnaavai. Najugaqarnermi ilaqutariittut pissutsit inissisimaffii piunasaqaataallu sinaakkusiornissami aallaaviussapput, katsorsaanissamilu pilersaarut peqqissaanermik aqqissuulluakkamik (systemisk terapi) tunngaveqarpoq. Peqqissaalluni oqaloqatigiittarnerit inuit ataasiakkaarlugit eqimattakkuutaarlugillu ingerlanneqartarput, tassani atassuteqaatit pingaarnertut tunngaviullutik. Ilaqutariinni peqqissumik atassuteqaatit nukittorsarnissaat taamaammat Illinermi katsorsaalluni sulinermi qitiusumik tunngaviuvoq.

Illinermi katsorsagaanerp saniatigut kommuni angerlarsimaffiusoq Illernit suleqatigisarpaa, arnap persuttarneqarsimasup pitsaanerumsumik inuuneqarnissamat ilitsersorneqarnissaa pillugu. Angerlarnissaaq siqqullugu apeqqutit assersuutugalugu an-

gajoqqaatut oqartussaaneq, inuttut aningaasaqarneq ineqarnerlu pillugit amerlasuutigut isumannaarneqarnissaat pingaaruteqartarpoq.

Ilaqutariit angerlarnissaminnut piareersimasutut naliliiffigineqarpata, arnap inuunermik persuttaanertaqanngitsumik inuunissaminik aalajangiussisimanissaanik tapersersorneqarnissaa siunertaralugu, arnamik sapaatip akunnikkaartumik oqaloqateqartarnissaq pilersaarusiorneqartarpoq.

Innersuussineq aningaasalersuinerlu

Illinermut innersuussineq kommuni aqputigalugu pisarpoq. Arnamik persuttarneqarsimasumik kommunip innersuussinermini, arnaq sinnerlugu Illinermi pisortaq attaveqarfigissavaa. Kommuni inissitanut iliussissatut pilersaarusiussaaq, tassani najugaqarnermut siunertaq allaaserineqarsimassalluni. Sapaatip akunneri sisamat missaani najugaqareernerup kingorna, Illernit katsorsaaniissamut pilersaarusiussaaq, taannalu kommunimut angerlarsimaffiusumut naleqqussarneqassaaq.

Illinermi najugaqarneq akigititanik akiliisarneq atorlugu aningaasalersorneqartarpoq. Ilaqutariinnut ataatsinut 3. marts 2015-imi ulloq unnuarlu 850 koruuneqarpoq, tassunga ilaatigut ilaallutik nerisaqarneq, najugaqarneq aamma peqqissartinnermik katsorsartineq. Angalanermi aningaasartuutit ilanngullugit tassani najugaqarneq kommunip angerlarsimaffiup aningaasalersortarpaa.

Illernit 2014-imi pilersitaammat qimarnguik katsorsaaviutigisoq suli nalilersorneqanngilaq.

Missingersuutit

2 mio. kr.-it missaanniipput (2014-imi pilersitsinermut ingerlatsinermullu aningaasartuutit) – takuuk qupp.

Qimarnguinni sulisutigut piginnaasatigullu ineriartortitsineq

Suliniuteqarfiususaaq: 1, 3

Iliuissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 24, 28, 30

Siunertaq

Naalakkersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu 2014-imiit 2017-imut periusissiaanni iliuissatullu pilersaarutaanni qimarnguiit qitiusumik iliuuseqarfiginarneqarput. Suliaqarfimmik tamatuminnga ineriartortitsinerit ataatsimoortumik pilersaarussiaq, qimarnguinni sulisunik sulianut ilisimasaqarluaernerik qimarnguinnillu nutaanik pilersitsinissamat tunngavissisusaaq, pisariaqartinneqarpoq. Qimarnguiit ineriartortinneqarnerini nukittorsaaviginerini siunertaavoq, arnanut persuttagaasimasunut meeraanullu timikkut tarnikkullu toqqissisimasunik avatangiiseqalernissap pilersinissaa. Siunertaavoq arnap

Paasiniaaneq attaveqarfiusartunillu ataatsimeeqateqarnerit

Naalakkersuisoqarfiup 2013-imi Mælkebøtteceter-i nunatsinni qimarnguiit arfineqmarluusut paasiniaaviginissaannik suliakkerpaa, tassani paasinianeqaassallutik aaqquisuusaanerit, qassinik tiguisinnaanerit, sunik neqerooruteqarnerit il.il. Paasiniaaneqarup ilaatut attaveqarfiusartunik ataatsimeeqateqartoqarpoq ulluni 14-imi-16-imi maj 2013 qimarnguinnit, naalakkersuisoqarfimmiit, suliniaqatigiiffinniit assigiinngitsuniit peqataasulimmik.

Attaveqarfiusartunik ataatsimeeqateqarnermi sulianut tunngasuni imarisat qimarnguiit ulluinnarni sulinerannut tamatumunngalu atasunik unammilligassanut tunngassuteqarput. Piginnaasanik ineriartortitsinerup ilisimasaniillu katersinerup ataatsimoortinnissaat siunertaavoq. Tamanna tunngavigalugu Mælkebøtteceter-ip nalunaarusiaraa [Kallaallit Nunaanni Qimarnguinnik Paasiniaaneq](#).

Mary-p Aningaasaateqarfia aamma Danner

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup 2014-imi Mary Aningaasaateqarfianinngaanniit qinnuteqaat 600.000 kr.-inik aningaasartalik taperserpaa. Pilersaarummi siunertaavoq qimarnguinnik tapersersuinikkut piginnaanngorsaanikkullu angerlarsimaffimmi persuttaasarnermik annikillitsinissamat peqataaniissaq.

Pilersaarut marlunnik pingaarnerusunik naligiissunillu siunertaqarpoq:

1. Qimarnguinni sulisunik sulianut tunngasunik qaffassaaneq
2. Qimarnguiit suleqatigiinnerannik nukittorsaaneq, ilaatigut Qimarnguiit Peqatigiiffiisa Kattuffiat aqutugalugu

Sulianut tunngatillugu qaffassarnermi qitiusumik qulequtaq tassaassaaq, meeqqanik anaanaminnik ilaqarlutik qimarnguinnut takkuttunik qimarnguiit suliaqarnerat.

Pingaarnertut suliniarfigineqarniartut

Pingaarnertut suliniarfigineqarniartut tassaapput arnat persuttagaasimasut meeqqatillu qimarnguinniittut. Pilersaarutip immikkoortuisa tamarmik suliniuteqarneq nukittorsartussaavaat.

Pingaarnertit tullisut suliniarfigineqarniartut

Anguniagaq anguneqassaaq pingaarnertit tullisut suliniarfigineqartut aqutigalugit: Qimarnguinni sulisut. Qimarnguiit arfineq-marluusut tamarmik sungiusarneqarnernut peqataassapput. Tamatuma saniatigut kattuffimmik nukittorsaanerup qimarnguiit tamaasa iluaqusissavai.

Pingajuusutut suliniarfigineqarniartut

Pingajuusutut suliniarfigineqarniartut tassaapput allat allanik suliallit, soorlu najukkami sulianik ataqatigiissaarisooq. Aammattaaq Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermit Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik aqutigalugu nuna tamakkerlugu ilisimasaqarnerulernissaq iliuseqarfigineqassaaq.

Missingersuutit

Sulianut qaffassaaneq ukiuni pingasuni ingerlanneqassaaq. Missingersuutit katillutik: 6.6 mio. kr.

Attaveqarfiusartunik ataatsimeeqateqartarnerit qimarnguinnillu nalilersuinerit: 500.000 kr.

Qimarnguinnut tunngasut nalinginnaasut

Sisimiuni kommunalbestyrelsen qimarnguimmi sulianik unitsitsinerminut atatillugu illumilu annertuumik aserornerit pissutigalugit aalajangerpoq illu qimarnguiusooq tuniniarlugu. Taamaammat nunatsinni tamarmi ullumikkut qimarnguiit arfiniliinnaapput, nunatsinni tamaneersunut qimarnguiik Qeqertarsuarmiittoq ilaqutariinnut sisamanut inissalik ilanngunnagu.

Sisimiuni qimarnguimmik matusineq ilaqutariinni persuttaasarnermik akiuiniamermit kinguariaataavoq. Qimarnguiit sinneri arfiniliusut illoqarfinni ukunaniipput: Ilulissat, Aasiaat, Paamiut, Narsaq, Qaqortoq aamma Nuuk.

Nunatsinni qimarnguiit tamarmik Kalaallit Nunaata Kitaani inissisimapput. Tunumi arnanut persuttagaasimasunut taamaalilluni qimarngueqanngilaq. Misissuinerit takutipaat Tunumi anaamat sisamaat angullugu aapparisaat persuttarneqartartoq. Arnat taakku aappariinnermit persuttagaaffiusumit suminggaanniit illersortissaqassanersut ikiorneqassanersullu apeqqutaavoq maannakkut akissutissaqanngitsooq.

Assersuutigalugu innuttaasunik misissuineri kisitsisit, Inuusuttut atugarissaarnerinik misissuinerit, Politiit kisitsisaataat il.il. aallaavigalugit nalilersuigaanni (persuttaasarneq akiorniarlugu iliussissanut pilersaarut aallaavigalugu), qimarnguinni sulisut taakkulu ullumikkut piginnaasaasa, illersuinissami ikiuinissamilu pisari-aqartitat angusimaqqajangilaat.

Ilaqutariit persuttaasarnermik eqqugaasimasut sullinneqarnerat annertusarniarlugu, qimarnguiit ilaqutariillu illuisa suliaq akimorlugu suleqatigiinnerulernissaat ataatsimoortinneqalersinnaanissaalluunniit siunnerfigalugu, Naalakkersuisut kommuninik oqaloqateqarneq aallartisimalerpaat.

Sulisunik paasisitsiniaaneq: Oqaatigiuk – Persuttaasarneq unitsilli

Suliniuteqarfiususaaq: 3, 4

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 20, 26, 30

Siunertaq

Qarasaasiami isertarfiup siunertaraa qitiusumik sullissiveqalernissaq, Kalaallit Nunaanni persuttaasarnermik akiuniarnermik suliaqarnermi paasissutissanik politikerinit, suliamik ilinniarsimasunit, sulinaqatigiiffinit innuttaasuniillu atoneqarsinnaasunik, katersuiffiusumik. Qarasaasiami isertarfik attaveqatigiinnermut paasisitsiniaanernullu il.il. aallaaviusaaq. Isertarfik aammattaaq tassaassaaq suliat pillugit paasissutissaqarfik, suliamik ilinniarsimasut persuttaasarnermik ilisimasanik, inatsisunik, iliuusissatut innersuussinermut, suliat akimorlugit suleqatigiinnernik aammalu oqaloqatigiittarnernik siuarsaataasinnaasunik paaseqatigiinnissamillu aallerfigisinnaasat. Isertarfik qitiusumik sullissiveqar-

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup 2014-imi upernaakkut paasisitsiniaaneq ”Oqaatigiuk – Persuttaaneq unitsilli” ingerlappaa. Paasisitsiniaanerup imarai ilisimasat, ilitersuinerit aammalu suliamik ilinniarsimasut meeqqanik ilaqutariinnillu persuttagaasimasunik attaviginnittuusut sulinerminni atorussaasat. Aammattaaq paasisitsiniaavigineqarput inunnik isumaginnittungorniarnermik peqqissaanermillu ilinniartut.

Suliamik ilinniarsimasut ataasiakkaat sulinerminni inissisimaffiat akisussaaffiillu ”Oqaatigiuk – Persuttaaneq unitsilli”-mi sammineqarput, aammalu suliamik ilinniarsimasut inunnik persuttagaasimasunik ikiunnissaasa tamakkiinerusup qanoq suleqatigiisutigineqarnissaa sammineqarluni. Paasisitsiniaanermut qitiuvoq qarasaasiami isertarfik www.oqaatigiuk.gl, taanna qanigisani persuttaasarnernup kisitsisinngorlugit takussutisartaanik, inatsisunik persuttaanermut attuumassutilinnik aamma ikiorsiinissamut neqeroorutaasunik allattorsimaffinnik imaqarpoq, kiisalu angutinik, arnanik meeqqanillu persuttagaasimasunik ikiunnissami suliamik ilinniarsimasut qanoq iliorlutik suleqatigiilluarsinnaanerminnik nalornisunut, iliuusissanik ilaatigut imaqarpoq.

Qarasaasiami isertarfimmi iserfiusinnaanngorlugu [akunnattoortisisuusaarneq](#) suliarineqarpoq. Ilinniummi tassani suliaqarfiit ilaanneersut pisimasuinnik tunngavillit saqqummiunneqarput, qanorlu inerneqarnissaanut periarfissaareersut akornanni ilitersuummik misiliisup toqqaaneri apequtaapput. Naammassiviusussanut assigiingitsunut ingerlaarnerup nalaani atuisup toqqagai tunngavigalugit pisut ingerlaartarput. Pisut ingerlaarneri naammassinerilu ataasiakkaanut aammalu eqimattani oqaloqatigiinnermut/eqqarsaatiginninnermut tunngaviusarput.

Qarasaasiami isertarfimmi [oqaluttualiat marluk](#) ”Kalaallit Nunaanni inuusuttuuneq – Silarsuarmi inuusuttuuneq”-mi katersugaatiniippat ilaqutariinni timikkut tarnikkullu persuttaasarnermut tunngassutillit. Oqaluttuaaraliortuupput Rosine Kreuzmann aamma Sørine Steenholdt. Oqaluttuaaqqat marluullutik tarnip pissusaanik ilisimasalimmit oqaaseqarfigineqarput, assersuutigalugulu persuttaajuarnermik inooqatigiinnermillu kingornuttakkat pitsaanngitsut pillugit oqaloqatigiinnermut aallaavittut atoneqarsinnaallutik.

Oqariartuutiniq, ilisimasaniq aammalu qarasaasiami isertarfiq pillugu paasissutissiinissaq eqqarsaatigalugit, paasisitsiniaanermut atasumik suliaqaqatigiinnut quppersakkat paasiniaaviusinnaasut sisamat suliarineqarput, taakkulu kommuninut, napparsimavinnut, atu- arfinnut, ulluunerani paaqqinnittarfinnut, suliniaqaqatigiiffinnut allanullu nassiunneqarput.:

1. Ilinnut kommunimi sulisumut siunnersuutit iliuuserineqarsinnaasullu
2. Ilinnut peqqinnissaqarfimmi sulisumut siunnersuutit iliuuserineqarsinnaasullu
3. Ilinnut atuartunik suliaqartumut siunnersuutit iliuuserineqarsinnaasullu
4. Ilinnut meeraaqqanik suliaqartumut siunnersuutit iliuuserineqarsinnaasullu

Quppersakkanut paasiniaaviusinnaasunut ilaatinneqarput ataatsimiinnissamut atuagasiat, takoqqusaarusiat aammalu allakkat ilanngussat paasisitsiniaanermut paasissutissaasut aammalu najukkani suliamut tamatumunnga attuumassutilinnik ataatsimiinnerni qanigisani persuttaasoqartarnera pillugu eqqartuinissamik kajumissaarutaasut. Atortussat Ilulissani Inunnik isumaginnittunngorniarfimmi atuartitsinermi aamma ator- neqarput, qulequttanillu aalajangersimasunik ulluni sammisaqarfinnut, pikkorissarnernut il.il. naleqqulluuartuullutik.

Google Analytics-imit kisitsisit naapertorlugit, ulloq maajip tallimaaniit 2015-imi maajip 17-ianut www.oqaatigiuk.gl 982-init iserfigineqarsimavoq ikinnerpaamik ataatsimik ujaasiffiginnissimasunik. Piffissami tassani quppernemi takutitsinerit 3666-iusimapput. Piffissami tassani suliamik ilinniarsimasunut iserfiusinnaasoq 'aporfigisinnaasatit' 100-joriarluni iserfigineqarsimavoq – oqaatigineqassaarlu nalornisoorfinnut ilinniut iserfigineqarsinnaamat www.oqaatigiuk.gl avaqqullugu. 'Atortussat neqeroorutillu' iserfigineqarnerpaajuvoq.

Missingersuutit:

1.050.000 kr.-it miss.

Aappaqarnerit.gl: Ilinniartitsineq paasisitsiniaanerlu (aapparisamik persuttaaneq)

Suliniuteqarfiusussa: 1, 4

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 2, 5

Siunertaq

Paasisitsiniaanerup qiteraa inuusuttut navianartoqarsinnaaneranut malunniutinik persuttaasernerillu assigiinngitsut pillugit paasisutissinnissaat, tassa persuttaasarneq pillugu sulinermi ilisimasat paasisutissiiffigiakkanut, tassalu 14-it missaannik ukiulinniit 24-nut ukiulinnut, oqaluttuarinissaat. Taamatutaaq paqumigineqartut paqumigineerunnissaat, pissuserisanik allanngortitsinissaq aammalu inuit ataa-siakkaat eqqarsaataanni inuillu tamat eqqarsaataanni persuttaasernerup ajortulioneruneranik tunng-

Naalakkersuisoqarfiup ulloq 5. maj 2014 nittartagaq www.aappaqarnerit.gl, inuusuttunut aappaqarnermi ilisimasassanik siunnersorneqarnissamillu aammalu aappaqarnermi ajornartorsiuteqarnerit pillugit paasisassarsiortunut kiisalu atuarfinni ilinniartinnilu ilinniartitsisunut saaffiginnittoq, saqqummiuppa.

Arnaammik/angutaammik persuttaasarneq pillugu ilisimasassanik siunnersuinernillu nittartakkap imaqarnerata saniatigut oqaluttuat, kalaallinit inuusuttunit marlunnit allanneqarsimasut, misilitsinnerit aappaqarnerlu pillugu eqquiniaanerit assigiinngitsut kiisalu apeqquteqarfiusinnaasoq MIO-mi siunnersortinit akissuteqarfigineqartartoq, nittartakkap imarai.

Saqqummiunneqarneranut atasumik Facebook-ikkut unammisitsisoqarpoq, tassani inuusuttut nunatsinnit tamarmeersut [aappatsialaanerlutik takuniarlugu imminnut misissorit](#) aappaalluarnerlutik paasiniaaffigineqarput. iPhone-p unammissutigineqarneranut inuusuttut 491-it peqataapput. Qupperneq aammattaaq aappaqarluni inuunermi pisinnaati-taaffeqarnerit pillugit allagartarsualiatigut takoqqusaarutigineqarpoq atuarfinnut ilinniartinnillu nassiussuunneqartunik.

Aappaqarnerit.gl ulloq 5. majiit 2014 - 17. februar 2015-imut ingerlanneqarnermini 3406-init alakkarneqarsimavoq. Qupperneq 12.205-eriarluni saqqummertinneqarsimavoq, tamatumalu takutippaa aappaqarnerit.gl atuartitsissutitut inuusuttuniillu namminernit atorluarneqartoq. Nalinginnaanerupput 18-it 34-llu akornanni ukiullit, timikkut annersaaningunnginnerani aappariinnermi ningarnermik/sangiannermik aammalu tarnikkut annersitsisarnerup qanoq suliarineqarsinnaanera pillugu nittartakkamik atuarnerusartut.

Aappaqarneq aammalu arnaammik/angutaammik persuttaasarneq qulequtaralugit atu-artunik klassikkaaraluni atuartitsissutissatut quppernisaq suliarineqarpoq, taannalu www.oqaatigiuk.gl/atuartitsineq-mi imaluunniit naalakkersuisoqarfimmut saaffiginnilluni aaneqarsinnaavoq.

Missingersuutit:

700.000 kr.-it missaat

Paasisitsiniaaneq: Aappariippugut (aliikkutaatigalutik tv-kkut ilinni- utit) (edutainment-tv)

Suliniuteqarfiususaaq: 1

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 2

Siunertaq – piviusulikkersaartunik tv-kkut isiginnaagassiat / aliikkutaatigalutik tv-kkut ilinni- utit (reality-tv / edutainment-tv) susinnaappat?

Reality-tv misigissutsinik imaqarpoq, misigittassusermut saaffiginnittuulluni. Københavns Universi-
tets Institut-imi tusagassiuutinut, nassuernermet akunniliullunilu sulissussinermut professor-i Anne
Jerslev, ima oqarpoq: "Reality-tv-mi soqutiginarnerpaat ilagaat, inuusuttut ileqqorissaarnissaq aam-
malu inooqatigiinnerup qanoq ingerlalluartinnissaa pillugu oqallittarnerat.

Tamakkuningga ilisimatusartut oqarneri malillugit inuusuttut reality-tv-mik isiginnaaqatigiittarput,
isiginnaaqatigiittarnerisalu isiginnaakkamik imaanik oqallisiginnitsilersarpaat. "Inuusuttut amer-
lasuut piviusunik isiginnaagassiat malinnaaffigisarpaat qanoq iliunnginnissaminnik ilinniarfigalugit",
Aarhus Universitetimi Institut for Informations- og medievidenskab-imi lektor-i Karen Klitgaard Povl-
sen isumaqarpoq. "Isiginnaartarpaat soqutigisaminnik imaqarmata (...) inuusuttut isiginnaarsimasa-
tik atortarpaat soq namminneq taama iliunnginnertik oqallisiginiarlugu, aammalu qanoq pis-
suseqarnissaq eqqartorniarlugu. Inooqatigiinnermut tunngassutillit annertusitinnerqartarput".

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup DDB
Copenhagen tusagassiornermillu suliaqartut nunatsinneersut peqatigalugit paasisitsiniut
"Aappariippugut!?" 2014-imi ingerlappaat.

Paasisitsiniaaneq pingaartumik KNR-ikkut aamma Facebook-ikkut ingerlanneqarpoq.
Pisimasuinnik tunngaveqarlutik aallakaatitassiaasut isumassarsiffittut atorlugit, TV-kkut
isiginnaagassiat (edutainment-tv)¹, pingasut paasitsiniaassutigineqarput ulluni 26. maj,
2. juni kiisalu 9. juni 2014 aallakaatinneqartunik. Aallakaatitat paasisitsiniaanermet Fa-
cebook-imi pisunik arlalinnik malitseqarput, soorlu eqquniaasitsinerit, unammisitsinerit
il.il. Paasisitsiniaanerup siunertaraa peqqissumik inooqataanerit isiginiarneqarnissaat
aamma inuusuttut aappariittut inuunerini tatiginninnerup, misiginneqataanerup, ataqqin-
ninnerullu nukittorsarneqarnissaa aappariinni persuttaasarneq siaruatsaaliorniarlugu.

Paasisitsiniaaneq sioqqullugu nunatsinni atuarfinnut tamanut allakkamik nassius-
suisoqarpoq, tassani ilinniartitsisut atuartuutiminnut kajumissaareqquneqarput isigin-
naagassianik isiginnaaqullugit imaanik susoqarneranillu aqaguani oqaloqatiginnis-
sutiginninnissaq siunertaralugu. Taamaaliorneq inuusuttut akornanni isiginnaagassiap
imaanik, tassalu aappaqarnermi pitsaasumi imminut aapparissamullu qanoq pissuseqar-
nissamik oqaloqatigiissuteqarnissamut aallarniutaavoq, soorlumi aamma isiginnaagas-
siani aappariit maligassiuusunnigortinneqarsinnaasut aappariinnerup ilorraap tungaanut
qanoq sangutinnissaanut.

¹ Edutainment katitigaavoq tuluit oqaasiinit "education"-imit aamma "entertainment"-imit. Taaguut atuartitsis-
sutinut paasisitsiniaanernullu aliikkusersuutaallutillu ilinniutaasunut atorneqartarpoq.

Paasitsiniaanerup kingorna siunnersuisarfiup Inzights A/S-ip immersugassaq apeqqutinik imalik atorlugu misissuineq nalilersuiffigaa. Apersuinerit katillugit 386-it ingerlanneqarput. Misissuinerimik akisisut Aappariippugut-mik paasisitsiniaanermut Facebook-imi ilaasortaapput imaluunniit tassaallutik Facebook-imik atuisut paasisitsiniaanermi immikkut anguniarneqartut allat.

Angusat pingaernerit ilaatigut makku takutippaat:

Saqqummersinnera/soqutigineqarnera

- Tamangajammik ikinnerpaamik isiginnaagassiat ilaat ataaseq takusimavaat
- Tamangajammik inooqatigiinnermi-tusagassiutini paasisitsiniaanerup suliaasa ilaat atorsimavaat

Isummanut sunniutit

- quliusuniit arfinillit siornatigornit allaanerusumik annertunerulaamik (annertunerungaatsiartumilluunniit) aappaalluarnissamik eqqarsaateqalertarput
- tallimaasuniit marluk annertuumik imaluunniit annertoqisumik siornatigornit allaanerusumik aappaalluarnissamik eqqarsaateqalertarput

Ileqqunut sunniuteqarnera

- quliusuniit tallimat aappariit ilaanniit namminneq ileqquminnik ilisarinnittarput/isumassarsisinneqartarput
- quliusuniit arfinillit ilitsersuutit ilaannik nammineq misilliisimapput
- quliusuniit marluk aappaalluarnissaq pillugu annertunerusumik oqaloqatigiinnisutiginneq misigaat
- quliusuniit arfineq-pingasut "Aappariippugut!?" pillugu allanik oqaloqateqarsimapput!?"

Paasisitsiniaanerup angutitut sanilliulluni arnat akornanni iluaqutaanerunera malunnarpoq. Qaffasissutsini tamangajanni paasisitsiniaanermi angusat arnat akornanni pitsaernerpaapput.

Siunnersuisarfiup nalilerpaa Aappariippugut-mik qulequtserlugu paasisitsiniaaneq iluat-silluarsimasoq. Attaveqaqatigiinnermi qulaaniit ammut qaffasissutsini tamani paasisitsiniaanermik ingerlatsineq angusarissaaqaaq.

Ullormi 14. januar 2015-imi Aappariippugut Facebook-imi 5023-nit malinnaavigineqarsimavoq (likes), YouTube-milu Aappariippuguminngaanniit video-liat 4.588-eriarlutik isiginnaarneqarsimallutik. Nalilersuineq tamarmiusoq naalakkersuisoqarfimmi suliamut normumi 2012-074683-imi takuneqarsinnaavoq.

Missingersuutit:

Ilaqutariinnermut il.il. Naalakkersuisoqarfik: 1.100.000 kr.

OAK Aningaasaateqarfik: 1.000.000 kr.

NUNA Aningaasaateqarfik: 250.000 kr.

Qallunaat Isiginnaartitsisartut Kattuffiat (Dansk Skuespillerforbund): 10.000 kr.

Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsiullugu oqaloqatigiitta

Suliniuteqarfiususaaq: 1, 2

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 4

Siunertaq

'Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsiullugu oqaloqatigiitta'-mi suliarineqarput akkerliinnerpas-suit politiit orniguffigisartagaasa tunuanni itinerusumiittut, angerlarsimaffimmilu persuttaanernik kinguneqarlutik perulluliornermik kinguneqartartut. Politiit naapertorlugit periaatsimi tunngaviuvoq, pisut aqaguanni aqaguanniluunniit "pissusilersorsimanernik eqqaamasat" eqqaamalluarneqarallanneranni pineqarlutik illugiissillugit ajunngitsumik oqaloqatigiinnissaq. Sisimiuni misilittagaasut tunngavigalugit

Kalaallit Nunaanni politiit 2013-imi suliniut "Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsi-ullugu oqaloqatigiitta" aallartippaat, Kalaallit Nunaanni tamarmi ingerlanneqartussatut.

'Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsiullugu oqaloqatigiitta'-mi tunngaviusut tas-saapput, Politiit:

- angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit, persuttaanertallit, ikioqqunertut paasissagaat
- angerlarsimaffinni eqqissiviilliorfiusimasuni ilaqutariinnut pulaarnissaat
- oqaaqqissaarisussatut pissusilersornatik inoqatitulli pissusilersornissaat
- ilaqutariit pissutaasut pillugit oqaloqatigissagaat aammalu ikiunnissaq siunnersui-nissarlu neqeroorutigalugit
- ilaqutariit ingerlaqqinnissaat pillugu toqqissisimasumik oqaloqateqarsinnaanissaat sulissutigissagaat

Politiit paasissutissiineri naapertorlugit "Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsi-ullugu oqaloqatigiitta"-mi angusat neriuanaateqarput. Pisuni amerlanerni ilaqutariit naa-pikkuminartarput, akkerliinnemillu pitsaanerusumik suliarinninnissamut siunner-sorneqarnissamik ilitsersorneqarnissamillu kissaateqarnerminnik oqaatiginnittarlutik.

Inunnik isumaginnittoqarfinni pilersaarut tamanna ilaqutariinnik ajornartorsiutilinnik atta-veqalernissamut aammalu angerlarsimaffimmi persuttaanerni suliassanik piaartumik suliarinninnissamut periarfissaavoq, kiisalu suliffiit akimorlugit suleqatigiinnerup sakkort-usarnissaanut, taamaalilluni sulianik suliarinnittuusut pitsaanerusumik atorluarnissaan-ut, suliniut tamanna periarfissiivoq.

Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornermik, taamalu qanigisanik persuttaanernik malitseqar-tunik, pinaveersaartitsinissamut kommunit Politiinik suleqateqarnissaq assorsuaq akuer-saarpaat.

Ulloq 25. august 2014 killiffik

Aallartinneqareerpoq	Suli aallartin-neqanngilaq
Nuuk	Nanortalik
Sisimiut	Qaqortoq
Aasiaat	Narsaq

Maniitsoq	Paamiut
Kangerlussuaq	Qasigiannugit
Qeqertarsuaq	Upernavik
Ilulissat	Qaanaaq
Uummannaq	Tasiilaq
Ittoqqortoormiit	

Illoqarfinni/nunaqarfinni qulingiluanu "Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerut taarsiullugu oqaloqatigiitta" ulloq 25. august 2014-miit aallartinneqarpoq. Sumiiffinnut amerlanernut kingornatigut alakkaanerit killeqarsimapput, soorlumi najukkani inunnik isumaginnit-toqarfinnik Politiit suleqateqarniarnerat unamminartoqartarsimasoq.

Pilersaarutip illoqarfinni/nunaqarfinni arfineq-pingasuni ingerlanneqarnissaa aamma-taaq pilersaarutaasimavoq. Tamannali naammassineqanngilaq. Tamanna annerusumik illoqarfinni/nunaqarfinni inunnik isumaginnittoqarfinnik suleqateqarnissamik isumaqatigiissusiorsimanginnernik pissuteqarpoq.

Suliniutip misiliutaanerata nalilersornera

Nunatsinni tamarmi ingerlanneqalernissaa sioqqullugu "Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerut taarsiullugu oqaloqatigiitta" Sisimiuni misiliutitut ingerlanneqarpoq. Suliniutip misiliutaanerani nalilersuineri Politiit naapertorlugit imatut angusaqarfiuvoq:

- Piffissap nalaani angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit meerartallit 42-t nalunaarsorneqarsimapput
- Malitsigitatut angerlarsimaffinnut pulaarnerni ilaqutariit akerliuniarnerannik Politiit malugisaqarsimangillat
- Suliniummut misiliutaasumut uiggiullugu angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit 20 pct.-inik ikileriarsimapput
- Ilaqutariit suliniarfigineqartut nalunaarput ingerlalluarnerulersimallutik

Politiit naliliipput iliuuseqarneq sunniuteqarnerpaasoq, angerlarsimaffimmi eqqissiviillior-toqarnerata kingorna pineqartut illugiillutik "pissusilersorsimanernik eqqaamasaasa" qanikkallarneranni. Pisuni amerlanerni ilaqutariit namminneq oqaatigisarpaat taperser-sorneqarlutillu ilitsersorneqartariaqarlutik.

Politiit ilaqutariit ajornartorsiutiginerusaannut ikiuunnissamut aningasatigut ilisimasatigullu periarfissaqanngillat. Taamaamat suliniuteqarnerup sunniuteqarnerata qaffassar-nissaanut ilaatigut inunnik isumaginnittoqarfinnik suleqateqarnerup malittarisassalittut aaqjissuunnissaa qitiuvoq.

Timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsitaanera

Suliniuteqarfiususaaq: 1, 3

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 3

Siunertaq

Siunertaavoq politikikkut ersarissumik nalunaaruteqarnissaq aammalu angerlarsimaffimmi persuttaanermut meeqqat inuusuttullu illersornissaat, kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanni immikkoortoq 19-imi allassimasumik Kalaallit Nunaata eqqortitsinissaanik qulakkee-

Timikkut attuilluni naveersisinnatitaanerup atorunnaarsinnera pisinnaavoq qallunaat Angajoqqaat akisussaaffeqarnerat pillugu inatsisaata Kalaallit Nunaanni atulersineratigut. Inatsimmi § 2, imm. 2-mi imatut allassimavoq:

Meeraq isumassorneqarnissamik toqqissimatinneqarnissamillu pisinnaatitaaffeqarpoq. Inuttut ataqqineqassaaq aammalu timimigut annersarneqarluni pillarneqassanani allatulluunniit kanngunarsagaassanani.

Inatsisartut 2015-imi upernaakkut ataatsimiinneranni Naalakkersuisut siunnersuuteqasapput, kunngikkormiunit aalajangersakkatut Angajoqqaat akisussaaffeqarnerannik inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilernissaanik. Timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsinneratigut Inatsisartut ersarissumik politikikkut nalunaaruteqasapput meeqqanik inuusuttunillu persuttaasarneq akuerineqanngitsaq.

Inuit pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaanni Siunnersuisooqatigiit, Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat Inuusuttullu Oqaloqatiginnittarfiat (MIO) kiisalu ICC timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsivinnissaa pillugu inassuteqaateqarput. Nunani tamalaani [Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children-ip](#) ersarissarparaa, Kalaallit Nunaat nunaasoq timikkut attuilluni naveersisinnaanerup atorunnaarnissaanik suliniuteqarsimangitsaq, soorlumi Naalagaaffiit Peqatigiit aningaasaqarnikkut, inunntut tunngasunik kulturikkullu pisinnaatitaaffinnut komitèat (CESCR) Kalaallit Nunaat pillugu ulloq 6. juni 2013 nakkutiginninnerminik inerniliinermini imatut allattoq:

“The Committee is concerned that corporal punishment of children is not explicitly prohibited in Greenland regarding the home and other care settings (art. 10). The Committee recommends that the State party take steps to ensure that corporal punishment is prohibited in all settings in Greenland.”

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanni immikkoortoq 19 aqquigalugu Kalaallit Nunaat pisussaaffilerpoq meeqqat timikkut tarnikkullu persutagaannginnissaannut iliuusissanik naleqquttunik tamanik suliniuteqarnissamut.

Angajoqqaat akisussaaffeqarnerat pillugu inatsimmik atuutsitsisoqalissappat inatsimmi allannguineramik allanik nassuiaanissaq nalunaarusiami matumani siunertarineqanngilaq.

Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat

Suliniuteqarfiususaaq: 3

Iliusissatut pilersaarummi suliaqarfii: 14

Siunertaq

Europami misissueqqissaarnerup takutippaa naligiissitaaneq ilaqutariinni atuukkaangat persuttaasarsinnaanera pingajorarterutit aappaanik appartartooq. Pingaarnersiorluni oqassagaanni imaappooq persuttaasartooq tassaasooq angerlarsimaffimmi naalagaasutut inissisimasooq. Tassalu ilaqutariinni naalagaasooq persuttaasartuusarpoq. Meeraalluni angerlarsimaffimmi persuttaanermik takusaqartarneq sivisuumik kingunerluuteqartitsisarpoq – peqqissuseq aammalu inersimasunngornermi aapparisamik persuttaasalerneq eqqarsaatigalugit. Taamaamat persuttaasarnermik pinaveersimatitsinermut ata-

Qanigisani persuttaasarneq annertuumik suaassusermut attuumassuteqarpoq. Misilittakkat takutippaat suaassutsit akornanni naligiinnerusumik inuuneqarnerup persuttaasarneq annertuumik pinaveersimatittaraa. Arnat persuttagaasartut aappariinnermi persuttaaffiusumi uninngaannakkajuttarput, ilinniarsimasumit tarnikkut ikiorserneqanngikkaangamik. Tamanna meeqqanik eqquinerluttarpoq, mikinerminniilli suaassusermik equngasumik isiginnittaaseqalertarmata. Meeqqat ilaqutariinni persuttaaffiusuneersut, persuttaasarneq inersimasunngorlutik aappaqalernerminnut aamma ingerlateqqittarpaat. Nukappiaqqat persuttaasalernissamut qaninnerupput, niviarsiaqqalli persuttartaganngornissamut qaninnerusarlutik. Pissuseq taamaalilluni kinguaariinnut tullernut ingerlatinneqartarpoq.

Persuttaasarnermik akiuniarluni iliusissatut pilersaarummi imm. 14-mi allassimavoq, naligiissitaaneq pillugu inatsisip tamakkiisup suaassutsimik tunngaveqartumik persuttaasarneq Kalaallit Nunaanni Naligiissitaaneq pillugu Siunnersuisooqatigiinnit suliniarfigineqartussatut pingaarutilittut erseqqissassagaa, soorlumi aamma inatsit nikanarsagaanermik suaassuserlu tunngavigalugu ajoquser#31;suinermit inerteqquteqarnermik erseqqissuliussasooq. 'Angutit arnallu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 29. november 2013-imeersoq' Inatsisartut ulloq 6. november 2013 akuraat, aalajangersakkallu makku ilaapput:

Suaassuseq pissutigalugu assigiinngisitsinerup inerteqqutaanera

§ 2. Arnat angutilluunniit suaassusaat pissutigalugu toqqaannartumik toqqaannangitsumillu assigiinngisinneqarnissaat inerteqqutaavoq.

Imm. 2. Arnanik angutinilluunniit peqqusiileqisitsineq kinguaassiuutitigulluunniit peqqusiileqisitsineq aammattaaq inerteqqutaapput.

Naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit suliaasaat

§ 27. Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni angutit arnallu naligiissitaanissaasa siuarsarnissaat Naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit suliaasaraat. Pissutsit naligiissitaanermut tunngasut Naligiissitaanermut Siunnersuisooqatigiit qinnuigineqarnermikkut, imaluunniit namminneq suliniuteqarnermikkut misissorsinnaavaat.

Imm. 2. Naligiissitaanermut Siunnersuisooqatigiit makku suliarissavaat:

(...)

4) Pisortat suliffeqarfiinik kattuffinnillu allanik, suaassutsimut attuumassuteqartumik persuttaasarnerup akiorneranik siunertaqartunik suleqateqarneq.

Tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni Naligiissitaaneq pillugu Siunnersuisooqatigiit suliassarilerpaat qanigisanik persuttaasarnerup pinaveersaartinnissaanut iliuuseqarnernut peqataajuarnissaq. Suleqatigiissutigineqartut aamma/imaluunniit iliuusissat taamaalillutik siunissami siunnersuisooqatigiit Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaarusiaannut ilanngunneqartalertariaqarput.

Eqqartuussiveqarnek

Suliniuteqarfiususaaq:

Iliusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 9, 17, 18

Aaqqiagiinngittarnermut siunnersuisooqatigiit (Konfliktråd)

Aaqqiagiinngittarnermut isumaqatigiissitsiniarnermi pineqarpoq akkerliissutaasumik qaangiiniarneq, akkerliit pisumik oqaloqatigiissuteqarnissaannik qaangiissuteqarnissaannillu ikiornerisigut – isumaqatigiissuteqartillugit saammaateqatigiissillugilluunniit. Aaqqiagiinngissuteqartunut isumaqatigiissitsiniartartoq akkerliit arlaannaanut attuumassuteqangitsup ataatsimeeqatigineratigut ikiorneqartarput.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsimmi § 319 naapertorlugu, inatsis-eqarnermut minister-i Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik oqaloqate-qarenermi kingorna, akkerliinnik isumaqatigiissitsiniarneq misiliutitut aallartissinaavaa. Misiliineq pineqaatissinneqarnermut taarsiullugu allatut aaqqiinertu isumaqatigiissitsiniarnertut ingerlanneqarsinnaavoq – taamaattoq pinerlunnernut sakkortunerusunut, inummullu ulorianaatilinnut atuutissanngilaq – pineqaatissinneqarnermulluunniit tapertaassanani.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnek pillugu Siunnersuisooqatigiit 2012-imi ataatsimi-inneranni suleqatigiissitaliortoqarpoq akkerliinnik siunnersuisarnissap qanoq isikkoqarnissaannik suliaqartussanik. 2013-imi ataatsimeeqqinnermi periaaserineqarsinnaasoq saqqummiunneqarpoq, tassanilu saqqummiunneqarpoq akkerliinnik isumaqatigiissitsiniarnermi siunnersuisartut inersimasut pineqaatissinneqarnerannut tapertatut atorneqassasoq aammalu 15-iniit 17-inut ukiulinnut pineqaatissiinnermi allatut iliortoqarsinnaaneranut toqqarneqarsinnaasutut atorneqassasoq. Siunnersuutigineqarportaaq misiliut tamanna Qaqortumi, Nuummi, Tasiilami, Kangaatsiami aammalu Alluitsup-Paani atorneqalissasoq. Akkerliittunik siunnersueriaasissaq siunnersuisartuni ilaasortanit tapersorneqarluarpoq.

2013-imi ataatsimiinnermi qanoq aningaasalersuinissaq suli nalornissutigineqarpoq. Tamatuma kingorna Inatsisinik atuutsitsinermit ministeeriaqarfiup siornatigut eqqartuussiveqarnermut Naalakkersuisoq, Martha Lund Olsen, paasitippaa, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnek pillugu Siunnersuisooqatigiit missingersuutinut inassuteqaataat tunngavigalugu akkerliittoqarneranut siunnersuinernut ukiunut pingasunut immikkoortinneqartut 2,6 mio. kr.-it.

Inatsisinik atuutsitsinermit ministeeriap kingorna nalunaarutigaa 2014-ip ukiaani nalunaarusiornissaq naatsorsuutigigitsik. Nalunaarut Namminersorlutik Oqartussat suli tigunngilaat. Inatsisinik Atuutsitsinermit Naalakkersuisup, Mala Høi Kúkop, Inatsisinik atuutsitsinermit ministeeriarfik piaarnerpaamik attaviginiarpaa suliap sumut killinneranik paasiniaaffigalugu.

Qulaani allasimasut tunngavigalugit Kalaallit Nunaanni aaqqiagiinngissuteqartunut isumaqatigiissitsiniarnermi siunnersuisooqatigiinnik peqalernissamut annertuumik alloriarpoq. Atuutsikkiartuaarneranut atatillugu naleqqunnerpaassaaq atuuttussanngortivinnerani taamatut suliaqartunik nunatsinneersunik aammalu neqeroorutip ineriartuaartinnerani peqataatitaqarnissaq.

Missingsuutit: 2,6 mio. kr. (ukiut pingasut ingerlaneranni)

Pillagaanerup nalaani katsorsarneqarneq (MUMIK)

Eqqartuussisarnermut inatsisip aamma Pinerluttulerinermut inatsisip 2010-meersup Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup ataani pitsaaliuineramik suliniutinik katsorsaanissamullu neqeroorutininik nutaanik pilersitsinissanik periarfissiipput. Tamakku tassaasinnaapput inissinneqarsimasunut kamanniarnermik pissusilersortartunut kamannerup aqunnissaanik pikkorissartitsinerit. Persuttaasernerup iliuseqarfiginianeranut tamakkiinerusumut qitiulluinnarpoq katsorsaanerup pinaveersaartitsiffiusup salliutinneqarnissaa.

Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup Nuummi Sisimiunilu parnaarussivinni eqimattanngorluni katsorsaariaaseq MUMIK, ilaatigut persuttaanermik pinaveersaartitsineramik anguniagaqarfiusoq, 2013-imi atulersippaa. Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup nalilerpagu katsorsarneqarnissamut piunassuseqartut, parnaarussat illoqarfinni allaniittut nuunneqarsinnaapput katsorsaariaatsimullu peqataalerlutik.

2014-imi januar-imi MUMIK nalilersorneqarpoq. 2014-imi januar-imi nalilersuiffiup nalaani Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup ataani sulisut aqqaneq-marluk ilitsersuisutut ilinniarsimasut ilitsersuisutut sulipput. Nalilersuinermi takuneqarsinnaavoq peqataasut MUMIK assut iluarisimagaat qujamasullutillu, aammalu MUMIK-mi peqataanerminnut oqaatsit soorlu "qaangiineq" aamma "allanngorfik" atorsimallugit.

Nalilersuinermut nalunaarusiami ilitsersuisunut tunngatillugu ersippoq, ilitsersuinerup siunertamut naapertuuttumik peqqissaarussamillu annertusiartortinnissaanut piginnaasatigut qaffasissutimik qulakkeerinnittumik ilitsersuisut atuagarsornermik peqqissaarussinermillu ilinniartinneqartuarnissaat pingaaruteqartoq. Ilitsersuisut ilitsersuisartutut pigiinnarumallugit aammalu nukissaarunneq stressernerlu atuleqqunagit, suliassaminnut piareersimasutut misigisimassapput.

Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup piorsaavissatut anguniagaqarfiusunik pingaarnernik Inatsisunik Atuutsitsinermut ministeeriaqarfik, angusassat pillugit isumaqatigiissusiorfigisarpa. Utersaartoqartarnerata annikillissinnissaa siunertaralugu angusassatut piunasaqaatit tulluuttut Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmut 2014-imi atuupput:

- Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfik kingusinnerpaamik 1. august 2014, avataneersut MUMIK-mik nalilersuineranneersut inasuteqaatit malitseqartinnissaannut pilersaarummik nassiussisimassaaq.
- Pisariaqartitat iliuseqarfissallu paasiumallugit, pineqaatissinneqarsimasunut tamanut iliuusissatut pilersaarusiortoqassaaq.

Angusaqarfissatut isumaqatigiissusiami takuneqarsinnaavoq, MUMIK-mik nalilersuineq suliarineqarsimasooq taamatut ingerlatsinerup Nuummi, Sisimiuni Ilulissanilu parnaarussivinni parnaarussanut aalajangersimasumik neqeroorutigineqartartussanngorlugu kiisalu suliassamik pineqartumik pilersaarusiorneq Kiffaanngissuseqarluni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmut inerisaqqinneqarsinnaasoq.

Angerlarsimaffimmiit peersinneqarneq qanilleqqusaannginnerlu

Folketing-ip 2012-imi angerlarsimaffimmiit peersinneqarnermut qanilleqqusaannginnermullu inatsit akuersissutigaa, tassani persuttaasartut ersarissumik nalunaarfigineqarput aapparissamik persuttaaneq akuerineqarsinnaanngitsoq. Angerlarsimaffimmi persuttaasoqarneranut akuliuttoqarsinnaanngornera aammalu persuttarneqartup meeraqarpatalu meeqqat ilanngullugit angerlarsimaffimminngaanniit nuuttariaarutsinnerannik inatsit periarfissaqalersitsivoq. Tamatuma saniatigut inunnik isumaginninnermut oqartussaasut angerlarsimaffimmi inooqatigiinnermi ajornartorsiutaasut qaangerneqarnissaannut periarfissat inatsisikkut nukittorsarsinnaanngorpaat.

Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinneranni oqaluuserisassani imm. 57-imi isumaliutissiissummut atatillugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiititaliap Naalakkersuisuusimasut qinnuigai, persuttaasartut angerlarsimaffimmiit ilaqtanniillu kanngunarsarsimasaanit qimagutsinneqapallattarnissaannut periarfissanik nassuiaateqaqqullugu, tassa persuttarsimasaata meeraqarsimagunillu meeraasa angerlarsimaffimmiit qimagutsinneqarnerinut aammalu (ajornanngippat) qimarnguimmud assigisaanulluunniit inissinneqarnissaannut taarsiullugu.

Angerlarsimaffimmiit peersinneqarneq qanilleqqusaannginnerlu pillugit inatsit Kalaallit Nunaanni atuutinngilaq, Inatsiartulli aalajangiinerisigut Kalaallit Nunaanni atuutsinneqalersinnaalluni. Inatsisunik atuutsitsinnermut ministeeriaqarfik Namminersorlutik Oqartussanit aalajangersagaliamik piareersaanissamut qinnuteqarneq siornatigut suliaraa.

NGO-t aamma inuiaqatigiinni innuttaasut

Siunertaq

Naalakkersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu 2014-imiit 2017-imut Periusissiaanni Iliuusissatullu pilersaarutaanni allassimavoq, suliniaqatigiit pisortatigoortuunngitsut (NGO-t) allallu piumassutsiminnik ikiuttut pisinnaatitaaffiit assigisaallu pillugit peqataatitsinissamut ilisimasanillu siammarterinissamut suliniuteqartuusut pingaarutillit. Tamakku tassaasinnaapput paasisutissiinerit, oqallinnerit imaluunniit paasisitsiniaanernut pilersaarutaasunullu peqataanerit. Persuttaasarnermut akiuiniarnermik iliuuseqarfiginninnermut tusagassiuutit ikiuussinnaapput persuttaasarnernut sammineratigut, assigiinngitsuninngaanniillu isiginiffeqarluni persuttaasarnermik oqaluttuarinninnikkut.

NGO-t aamma inuiaqatigiinni innuttaasut nalinginnaasumik Naalakkersuisut persuttaasarnermik suliaqarnerat suleqataaffigilersimavaat, persuttaasarnermullu namminneq iliuuseqalersimallutik llassarpassuaqarunarpullu.

Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit aamma Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut siunnersuisooqatigiit (PiSiU)

Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit, Pinerluttaalisitsinermut siunnersuisooqatigiit peqatigalugit paasisitsiniaassutigaa aapparmik persuttaasarnermik samminnittoq, "Aappaalluarit - nakuusernak - BEAT It". Paasisitsiniaaneq pingaartumik Facebook-ikkut ingerlanneqarpoq ukiorlu ataaseq, tassa 2014 aamma 2015-imi ingerlanneqassalluni. Naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit qanigisani persuttaasooqartarneranik sammisaqarnera naligiissitaanermut inatsimmut nutaamut tulluarpoq, taassuma § 27 imm. 2-mi aalajangersarmagu, naligiissitaanermut siunnersuisooqatigiit pisortat suliffeqarfiutaannik suliniaqatigiiffinnillu suaassutsimut tunngatillugu persuttaasarnermik akiuiniarnermik siunertaqartunik suleqateqassasut.

MIO aamma Inuit Pisinnaatitaaffiitut Institut-i

Meeqqat Pisinnaatitaaffiitut suliniaqatigiiffiup MIO-p aamma Inuit Pisinnaatitaaffiitut institut-ip qupperisagaq atuartitsinermut atugassaq Meeqqat pisinnaatitaaffiit atuartitsinermut ilanngullugit, ilinniartitsisunit atornerqarsinnaasoq ilisimasanik, suliassanik pisussanillu imalik, suliarat. Qupperisakkap ilaatigut imarai ilaqtariinni persuttaasarnernut aturfimmi immersugassamut qanoq ililluni ilaalersinnaaneranut siunnersuutit pitsaasut. Atortussat Meeqqat aturfiaanni minnerni akullernilu atuartunut sammitinneqarput.

Pilersaarut 'Kalaallit Nunaanni persuttaaneq unitsilli'

Pilutaq Lennertip Facebook-imi qupperneq 'Kalaallit Nunaanni persuttaaneq unitsilli' pilersippaa aammalu isiginnaagassiaq piviusulersaarut Kisimiinngilatit, ataatami persuttaasartumi alliarnermik imalik suliaralugu. Film-i ilaatigut KNR-ikkut takutinneqarpoq. Pilutaq Lennertip maannakkut meeqqanik atoqatigiinnikkut nakuusernermik imalik suliaralugu aallartippaa.

Nanu Børn

Nanu Børn-ip persuttaasarnernut akiorneqarnissaata ingerlannissaanut suliamut 'Nilliasa'-mut aningaasanik katersivoq, tassani misissorneqartussaapput meeqqat persuttaaganermi misigisaat aammalu meeqqanik persuttaanernut paquminartutut isiginneqarnerata suliarineqarnissaa. Nipilersortartut Nanook-ikkut suliamut tapersuiner-

mut erinarsugaq 'Nilliasa' suliaarat. Naalakkersuisoqarfiup ilisimangilaa, suliaq naam-massineqarsimansoq.

Tusagassiuutit

Tusagassiiuit assigiinngitsut persuttaanermik akiuniarnermut suliniutit annertuumik eqqartorpaat. Ilaatigut taaneqarsinnaavoq Aappariippugut-mut paasisitsiniaanermut KNR-ip piffissamik aallakaatitsiviusussamik immikkoortitsisimanera, soorlumi aamma paasisitsiniaaneq arnanut atuagassiami Arnanut-mi (aappariinni persuttaasarneq qulequtsiullugu saqqummersumi) takkajaanik aammalu arlaleriarluni Sermitsiaq.AG-mi eqqartorneqartarsimasoq. KNR-ip film-i piviusulersaarutaasoq "Ileqqupalaat allangor-tikkitt" naalakkersuisoqarfiup Nanoq Filmimut suliaritissimasaa aammattaaq takutin-nikuuaa. Tusagassiiuit qulequttamik tassannga saqqummiisarnissaat aammalu persut-taasarneq pillugu ilisimasani kingunipiluillu siammartereqataanissaat, persuttaasar-nermik akiuniarluni suliniutinut qitiulluinnarpoq.

Aningaasanut tunngatillugu takussutissaq

Sumut atorneri	Missinger-ser. ki-sitsisaat missiliukkat (D.kr.)	Taak-kunanga allanit tapersiissutit	2014	B.O. 2015	B.O. 2016	B.O. 2017
Illernit	2.000.000	-	2.000.000	1.897.021	1.897.021	1.897.021
Qimarnguiit - ineriartortitsi.	6.600.000	6.000.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000	-
Qimarnguinn. nalilersuineq	500.000	-	500.000	-	-	-
Oqaatigiuk	700.000	-	700.000	12.000	12.000	12.000
Aappaqarne-rit.gl	700.000	-	700.000	12.000	12.000	12.000
Aappariip-pugut!?	2.300.000	-1.200.000	2.300.000	-	-	-
Qarasaasiami nalornisoorfinnut ilinniut	170.000	-	170.000	15.000	15.000	15.000
Persutt. pill. piviusuler-saarut	180.000	-	180.000	-	-	-
Persuttaanermut taarsiuullugu oqaloqatigiitta	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq
MUMIK	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq
Qinngasaa-risarnermik akiuiniarneq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq	Paasissutis-siisoqanngilaq
Aaqqiagiinngitarnermut siunnersuisooqatigit (Konfliktråd)	0	2.600.000	0	860.000	860.000	860.000
Katillutik	13.150.000	9.800.000	8.750.000	4.996.021	4.996.021	1.936.021

Inatsiliarinerinut atasumik aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai suleriaatsit nalinginnaasut malillugit suliarineqassapput aammalu Naalakkersuisunut Inatsisartunullu saqqummiunneqassallutik.

2015-imut Aningaasanut tunngasut

Ilaqutariinnermut, Naliigiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup (ININ) iliusissanut piler-saarutip atuutsinneqalernissaata ingerlateqqinnissaanut FFL 2015-imut 2 mio. kr.-it qinnuteqaatitai.

